

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 3 Maja v. s. 1820 roku

Obserwacje meteorologiczne.	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	wys. Ther. Reau.	Wiatry	Odmia. w powie
dn. 1	średnia.	27 cal. 11, 2, lin	+ 14, 3 stopn	Zachodni	Pogoda
dn. 2	średnia.	27 - 11, 2, -	+ 15, 7 -	Południowy	Pogoda
dn. 3	godz. 6	28 - 11, 7, -	+ 15,	Południowy	Pogoda

FRANCYA.

Pan *Marnesia* prefekt depart. Rodanu wyjechał spieszno z Paryża do Lugdunu, ponieważ, jak słychać, zaszły tam rozruchy, do których pułki szwajcarskie należeć mają.

Mówią w Paryżu powszechnie, o przesłanym sprawującemu tam interessa dworu hiszpańskiego liście dyplomatycznym przez tenże dwór, który ma za cel oświadczenie rządowi i ludowi francuzkiemu, ile król i naród są czuli na wspaniałomyślną gościnność, jakiej doznali Hiszpani we Francyi, podczas domowych zamieszek na połwyspie.

Do dnia 22 kwietnia 50 pisarzy i drukarzy od czasu ustanowienia cenzury do sądu pociągnięto. Xięgarz *Correa* zapowiedział, iż wyda tyle pojedynczych pism ulotnych; ile dni w roku.

Codziennie od dni kilku widać było w Paryżu na rogach ulic poprzyklepane pisma buntownicze; a lubo w dzień to robiono, trudno było odkryć prawdziwego sprawcę. Zdawało się, że mocą czarodziejskiej sztuki same kartki przyklepiały się do muru; ale udało się nareście policji pochwycić jednego z przyklepiających. Byłto człowiek w podeszłym już wieku, dzwigający na barkach optykę, którą, jak gdyby dla odpoczynku, na kamieniach zwykle po rogach ulic przy murze umocowanych stał. Tymczasem, zamiast skrzynki optycznej byłato skrzynka zwyczajna, a w niej małe dziecię, które przez skryty otwór kartkę do muru przyklepiało. Człowiek ten wybierał zwykle taką chwilę do odpoczynku, gdy nikt około rogu ulic nie przechodził, poczem w dalszą udawał się drogę.

Dla osobiwości, przytoczymy wszystkie tytuły, jakie sobie dawał Xiążę *Fernan-Nunez* poseł hiszpański w Paryżu, wydając paszporty hiszpanom powracającym z Francyi do oyczyzny:— „Ja Xiążę (Duc) de Fernan-Nunez, Margrabia Castelmocayo i Alameda, wice Hrabia Torre-Abencalez, pan włości Abencalez, Morena i Rejas, duchowny i doczesny Pan Liguery de Vargas, dożywotni regidor Madrytu, jeden z dwudziestu czterech urzędników miasta Korduby, pan i sędzia jurydyki Parada, Luneda, Coto de Villanueva, las Ahas, Torre de Malgarida, domu i twierdzy Sena z przyległościami, warowni Ravannol, klucza Rivera, Grajal da Alvera i Villa herberos, duchowny i świę-

cki pan; oraz sędzia oywilny i kryminalny w Noalejo, dziedzic wioski i włości Blanco-Sancha z przyległościami, wielki Chorąży i dożywotni starszy regidor królestwa i miasta Leonu, Xiążę (Duc) de Monte-Kanodel, Arco i Aremberg, Xiążę (Prince) Barbazon i świętego państwa rzymskiego, margrabia Castelnovo, Pons i Plandogau, oraz Miranda de Auta, Hrabia Saldueña, Frigiliana, Egromont, Puerto-Uano i Monte-Hermoso, wicehrabia Dauve, Baron Alzuebar Soneja, Serra, Mazalabet, Mosquera, Prada, Paranchet, Roschines, Anef, Armel i Ria, pan włości Retorllo, la Grania, Paralejo de Salis, Nacros de Salovena, la Puebla, Villar del Profeta, Santa Catilina de Bergamunos, Gatisteo z przyległościami, Pasaron i Torremengá, gminy Colnonar i las Torres de Alhaurin, domów Carilla, Milan, Zemprom i Berney, wielkorządca w Jucatan, dożywotni gubernator twierdzy Casara Bonela, regidor i patron miasta Salamanki, Fiskus miasta Alhaurin, i pierwszy tegoż Aguazit, jako też miasta Badajoz i przedmieścia Telena, niemniej dożywotni prokurator jeneralny i syndyk tegoż miasta: pięćkroć dziedziczny grand hiszpański pierwszej klasy kawaler wspaniałego orderu złotego runa, komandor xiążęcego straszliwego orderu Karola IIIgo, wielki Łowczy Najj. Króla Jmci Katoliokiego i szambelan służby czynnej, były pułkownik husarskiego pułku Ferdynanda VII, i poseł jego przy dworze Najj. Króla Jmci Chrześcijańskiego, udzielam niniejszem ten wolny i pewny paszport i t. d.]]

ANGLIA.

Parlament zbierze się d. 27 kwietnia, a tymczasem zajmie się wyborem mówcy i odbieraniem przysięgi od członków swoich. Otwarcie posiedzenia jego będzie bardzo okazałe. W izbie wyższej postawiono już bogaty i gustowny tron, z którego Król osobiście parlament zagai.

Królowa mianowała jeneralnym adwokatem swoim Pana *Brougham*, a Pana *Denman* jeneralnym prokuratorem. Trybunały londyńskie przyjęły ich w tem znaczeniu do grona radców królewskich.— Królowa ta oczekiwana co chwila w Calais. Zapewniają, iż w Dover czeka na jey przybycie 400 ludzi, którzy jey wozy w tryumfie do pierwszej stacyi zaprowadzą.

Podsekretarz stanu Hamilton, który dla poratowania zdrowia do Bareges (we Francji) pojechał, ma się udać z ważnemi zleceniami do Hiszpanii.

Na kilka dni przed odjazdem stąd posła perskiego miano zawrzeć traktat między Anglią i Persją.

W *Newmarket* były wyścigi konne, gdzie koń Xięcia *Grafton* nazwany *Pindaree* wygrał panu swemu zakład 6 tysięcy gwineów. (12 tysięcy dukatów). Za konia tego ofiarowano już Xięciu *Grafton* 5 tysięcy funtów szter. (200,000 zł. p.), których nie przyjął.

Biega po Londynie wieść, iż rząd angielski, przychyłając się do żądania najznakomitszych kupców angielskich, uzna niepodległość rzeczypospolitych *Buenos-Ayres* i *Kolumbii*. Postanowienie takie przyniesie wielkie korzyści dla handlu Wielkiej-Brytanii, a nie oierpi zwłoki, bo zapewne Zjednoczone Stany Ameryki będą chciały uprzedzić w tem Anglią, co by ogromne dla handlu Ameryki północnej zapewniło zyski.— Twierdzą nawet, że już kilkakrotnie naradzali się w tej mierze ministrowie angielscy.

Na trzeciej sessyi sądu d. 19 kwietnia sprawa *Thistlewooda* ukończoną została. Sąd przysięgłych uznał go winnym w myśl 3go i 4go punktu oskarżenia, a mianowicie: 1od) że zamar jego, innym udzielony; ażeby wojnę domową przeciw królowi zapalić, i znaglić go do zmiany zasad i radców jego, był rozmyslny, 2re) że chciał zbroyną ręką konstytucją państwa i prawy rząd obalić, oraz króla zwalić z tronu. Główniejszym i nappierwszym świadkiem w tej sprawie był szewc Adams, którego przez dwie godziny badano, a który bardzo ważne rzeczy odkrył. W liczbie świadków był także Hrabia *Harowby* i jego piwniczny, oraz *John Monment* jeden z oskarżonych. *Thistlewood* spokojnie wyroku swego słuchał, nie tak przecież jak inni sprzysiężeni. Przed wydaniem wyroku przez przysięgłych, którzy 20 minut naradzali się, P. *Adolfus* obrońca *Thistlewooda* mówił w jego obronie przez 4 godziny, a prokurator jeneralny przez godzin 2, zbijając obronę. *Thistlewooda* odprowadzono do więzienia w *Newgate*, gdzie go strokana żona i syn odwiedzili. Z kolei przyjdzie sprawa rzeźnika *Jnga*. Lubo sprawa pierwszego już zupełnie ukończona, nie dają nam przecież opisu zeznań świadków, dla tego; iż zeznania te i innych spiskowych obejmują.

W *Chester* uznał sąd winnym buntowniczych podżegań *Pastora Harrison*, który na dwa lata zamknięcia, a potem na stawienie rękoyami w ilości 400 funt. sterl. skazany został.

Gazeta *Kuryer* czyni wyrzuty innym, a mianowicie, niedzielnym gazetom, że uymują się za *Thistlewoodem* i innymi spiskowemi, utrzymując, że każdemu Anglikowi służy prawo zbrojney obrony na gruncie jego, skero przemocą jest napadnięty, i że cokolwiek przeciw pierwszemu zeznano, pochodziło od świadków żadney wiary niegodnych.

Wichrzyciele w północnej Anglii rozdawali po ulicach w *Carlisle* i przylepiali kartki z napisem: *odrodzenie i wolność*. Oświadczają w nich, iż tak myślą, jak reformatorowie w *Szkocyi*, i mocno utyskują na ospałość pa-

tryotów w południowej Anglii, którzy dotąd wspólnie z nimi nie działają.

Donoszą z *Chester* pod d. 18 b. m., iż (jak się zdaje) odprawi się za kilka dni liczne zgromadzenie ludu w *Manchester*, na którym wysłani deputowani chcą się umówić względem powszechnego planu powstania.

Panuje wprawdzie spokójność w *Glasgowie* i okolicach, lecz wojsko jest zawsze w ruchu, szukając ukrytey broni, której nie znajduje, i chcąc chwycić reformatorów, którzy za nadejściem jego, natychmiast się na wszystkie strony rozpraszają. Tak więc prawdziwa spokójność jest jeszcze daleką. Widać oraz tu i owdzie poprzylepiane buntownicze kartki. Lud w *Manchester* uyrzawszy trębacza milicyi nazwiskiem *Meagher*, gwizdał i sykał na niego, zato, iż dawniey strzelił do pospólstwa.

HISZPANJA.

Madryt, dnia 13 kwietnia. Jedna z tutejszych gazet pisze, iż Hrabia *Abisbal* odebrał wezwanie, albo raczej zalecenie, aby póty żył na ustroniu, póki zaufania prawdziwych patriotów nie odzyska. Według innych zaś wiadomości, ma być osadzonym w więzieniu.

Nie uśmierzone jeszcze wichrzycieli w *Walencyi*. Domagają się głowy jenerała *Elio*, który ich dawniey powściągał i karał. Spalili już wizerunek jego, i radziby nawet toż samo uczynić z ciałem. Chcą przynajmniej, aby go pod sąd oddano.

Zniesiono opłatę oła od wyprowadzanych owiec z jedney prowincyi do drugiej. Dzierżawcy jej otrzymują wynagrodzenie ze skarbu.

Minister wojny wydał następujący rozkaz dzienny do dowódców korpusów wszelkiej broni: "Król Jmć dowiedział się z boleścią, iż pewny żołnierz z bokowej jego gwardyi, mową swoją, jeżeli nie zasługującą na karę, to przynajmniej nierostropną, dał powód do przerwania na chwilę spokójności u dworu. Aby więc mylne wyobrażenia większych nadal nie sprawiły nieprzyjemności, chce Król Jmć, abyś WPan ogłosił wszystkim żołnierzom w korpusie swoim, iż monarcha bez przymusu i dobrowolnie zaprzysiągł konstytucją, która teraz jest zasadniczem prawem krajowem, i że postanowiwszy ją utrzymać wszelkiemi sposobami, jakie się w mocy jego znajdują, uważać będzie za godnych kary tych, którzyby uozynkiem lub mową odstrychnęli się od jednomyślności, z jaką wszyscy Hiszpani przywiązani są do uroczystey umowy, stanowiącey wieczny związek między monarchą i narodem. Niepłoną ma Król Jmć nadzieję, iż ci, którzy są najbliższymi osoby jego, okażą największe dowody przychylności swojej do konstytucyi i dzisiejszego rządu w Hiszpanii." (Wypadek, o którym tu wzmianka, zdarzył się w klubie *Lorenzini*).

Terażniejsi ministrowie mieli wielki wpływ na czynności dawniejszych stanów w *Kadyxie*. Z powodu piastowanego urzędu, nie mogą być obrani deputowanemi.

Biskup w *Maladze* zaprzysiągł konstytucją z tém zastrzeżeniem: *Ne mi tego religia dozwala*.

Obrót jenerała *Cruz de Murgeon* był przy-

czyną niejakię trwogi w *Madrycie*. Wziąwszy 3,000 woyska wyszedł z *Utrera*, i niewiadomo, w jakim celu przybył śpiesznym pochodem do *Xeres*; lecz potém wydał konstytucyjną odezwę do korpusu swego.

Tutejszy dziennik *Konstytucjonista* obwinia jenerała *Bolivar* (dowódcę powstańców wenezuelskich), iż w *Santa Fe de Bagota*, kazał wyciąć 250 mnichów i z bogactw się nakładanemi kontrybucyami. Jenerał *Morales* (wyraża tenże dziennik) mający 5,000 dobrze urządzonego woyska, jest postrachem *buntowników*; jenerał *Morillo* miał także odnieść korzyści nad jenerałem powstańców *Paez*. Chociaż te wiadomości są wątpliwe, bo wyjęte z gazety wychodzącej w *Caracas*, dziwno jednak, iż tutejsze pisma publiczne podobnych wyrazów używają.

Kluby w Hiszpanii zaczynają wydawać nowe dzienniki. I tak tutejszy klub *Lorenzini* wydaje opis czynności swoich pod napisem: *Jutrzenka Hiszpanii*. Wspomniany klub znosi się listownie z innymi we wszystkich prowincjach, i niedawno postanowił upraszać Króla, aby zacnego *Riego* mianował dowódcą gwardyi obywatelskiej w *Madrycie*.

W dniach 2 i 3 b. m. odprawiły się w *Walencyi* uroczystości narodowe z powodu zaprzysiężenia konstytucyi; lecz przerwano je w nocy z dnia 3 na 4 b. m. Więźnię w liczbie 400 skazani na galery, chcieli uciec o godzinie 9tej wieczorem. Uwiadomiony o ich zamiśle wielkorządca, użył zaraz stosownych środków. Wyślani żołnierze doznali dzielnego odporu od zbrodniarzy, i musieli strzelić do nich. Trzech zabili, a 8 ranił. Zaprowadzono hersztów do innego więzienia.

Jenerał *Santocildes* został mianowany wielkorządcą prowincyi *Estremadury* na miejscu Margrabiego *Gregor Torreno*.

Jenerał *Odonohu*, objąwszy dowództwo woyska po jenerale *Freyre*, wydał następującą odezwę:

„Żołnierze! Stałem na czele waszém. Sama tylko pochwała wasza może mi uprzyjemnić ten stopień. Naczelnym wasz dowódca jest pierwszym żołnierzem w woysku i przyjacielem waszym. Wyciąga po was karność, bo jej koniecznie potrzeba do uwiecznienia sławy, której nam Opatrzność użyczyła, a każdy szcny obywatel pragnął. W jednej chwili zniknęły cudownym sposobem wszystkie trudności; zdaje się prawie, iż rozum ludzki nie może w tak prędkim czasie tyle dokazać. Tak się przecież stało! Któżby wątpił, iż tak było zapisaném w księdze przeznaczeń! Jakże świetnym jest los oyczyzny naszej!.. Właśnie jak czarodziejską uderzeni laską, z walącego się systematu rządowego, który czas, różność obyczajów i blask światła, uciążliwym a razem nikoziemnym uczynił, przeszliśmy do dzielnego i sprawiedliwego, pod którego tarczą zacni obywatele niezawodnie wypoczną. Czyliż kiedy używali takiej szczęśliwości? Nigdy! My tylko sami zasypialiśmy w ucywilizowanej Europie; sen taki przynosił nam hańbę. Nie będę wam przekładał ostatnich wypadków; powszechna radość oddawna je ogłosiła. Wesołość, jałg na twarzy każdego obywatela przestrzegając, czyliż nie bardziej przemawia do

serca, jak wszelki głos ludzki? Wszakże powinniście wiedzieć, iż mimo otwarcie wynurzonej woli narodu, mimo tego, iż Król dobroczynną ręką pierwszy uprzętnął zawady, które szczęśliwość ludu tamowały, mimo nawet tego, żeście wy, których walecznym dłońmi bezpieczeństwo oyczyzny poruczono, zaprzysięgli walczyć za konstytucyą, znajdując się przecież nikoziemnicy, którzy truciznę i żółć w sercu chowają. Nie ufajcie im i nie słuchajcie zwodniczego ich głosu! Mieliliśmy dosyć cnoty dla odzyskania świętych praw, które nam przeciwny los wydarł; miejmy także i te, których potrzeba dla ich utrzymania, jako to: stałość, odwagę, karność, a nadewszystko porządek. Nie nadużywajmy wolności, bo inaczej popadlibyśmy w okropne nieszczęście jej utraty. Nadużycia otwierały zawsze drogę tyranii. Bądźmy zgodni, przyjaciele, bądźmy zgodni, a będziemy mocnymi. Mieymy odtąd jednakowy sposób myślenia, i poczytuemy za nieprzyjaciela oyczyzny każdego, kto by inaczej myślał. Nie masz innego sposobu do pozyskania szczęśliwości, i przekonania narodów, iż jeśli nam wskazały drogę do sławy, żaden jednak nie potrafił jej nabyć tak godnie, i w sposobie tak odpowiadającym dzisiejszemu oświeconemu wiekowi, jak my. Niech więc na wieczne czasy będzie cześć i chwała świętej religii i konstytucyi; niech będzie uwielbienie Królowi, który trzymając się ich, okazuje się godnym oycem wspaniałego i cnotliwego narodu.“ W *Seville* dnia 20 marca 1820.

(podpisano) *Juan Odonohu*.

Kilku południowych Amerykanów podało Królowi przełożenie, aby wybory ich deputowanych na następne zgromadzenie stanów (*Cortes*) odbyły się podług 28go artykułu konstytucyi, który stanowi jednakowoż zasad reprezentacyi narodowej w obu częściach świata, i aby Monarcha cofnął 11ty artykuł postanowienia swego z dnia 22 marca r. h., który inny sposób w téj mierze przepisuje.

Pewny mnich, który bez wątpienia należy do niechętnych, podał Królowi przełożenie, w którym usiłuje dowieść, iż może go rozgrzeszyć od wykonanej na konstytucyą przysięgi. Słychać, iż Monarcha przesłał to przełożenie tymczasowej juncie rządowej.

Minister spraw wewnętrznych w wydanym okólniku wezwał do zbierania składek we wszystkich prowincjach dla rodziny tych, którzy dnia 10 z. m. padli ofiarą rozruchu w *Kadyxie*.

W *Biskai* są dwa przeciwne sobie stronnictwa, liberalistów i serwilistów, które się bardzo nienawidzą, a ostatnie jest tam liczniejszy, aniżeli w innych prowincjach. Chce się, ile możności, opierać w wprowadzeniu konstytucyi pod pozorem utraty przywilejów. Czarodziejski jednak wpływ, jaki mają ci, którzy w sąsiedzkich prowincjach kierują interessami, ułatwił ogłoszenie konstytucyi w *Biskai*. Nie zdaje się przecież, aby zwyciężona strona tak łatwo się uspokoiła lub uległa.

Pogłoska o utworzeniu junty opozycyjnej w *Valladolid* okazała się fałszywą.

Hrabia *Abisbal*, pomimo długiej mowy, jaką miał na obronę swoją, wyłączony został z klubu *Lorenzini*, gdzie uznano go niegodnym

ufności patriotów. Zakazano mu oraz pokazywać się u dworu.

Inkwizytorowie, którzy opuszczają Hiszpanią, bywają przetrząsani na granicy, i zabierają im wszystkie pisma. Udadzą się zapewne przez Francją do Włoch.

List z *Kadyxu* pod dniem 30 marca donosi o odkryciu tam nowego spisku, w celu powtórzenia okropnych wypadków, jakie zaszły dnia 10 marca. Wyjawil go zaś pewny sierżant.

Don Pedro Abella, konstytucyjny alkada (burmistrz) miasta *Alcobendas* wydał następujące urządzenie:— „Gdy wiara rzymsko-katolicka, stosownie do konstytucyi, ma być na zawsze religią panującą w Hiszpanii, ci więc, którzyby przyzwolonego uszanowania dla kościoła nie okazywali, wchodzili do niego z nakrytą głową, i w pobliżności grali w karty, popadną karze pieniężnej 2 dukatów. Ze zaś postanowiono w konstytucyi, iż od roku 1830 każdy Hiszpan, któryby pisać i czytać nie umiał, nie może być obywatelem hiszpańskim; wkłada się przeto obowiązek na rodziców lub opiekunów, aby dzieci regularnie do szkoły posyłać, jeśli nie chcą, aby ich do tego surowemi środkami zmuszono.”

Biskup w *Barcellona* wydał list pasterski, oświadczając, iż nowa konstytucya nie takiego w sobie nie zawiera, coby się świętej naszej religii i dobrym obyczajom przeciwilo.

W *Maladze* spodziewają się niezwłocznego powrotu wygnanego dawniej deputowanego *de la Rosa*. Zrobiono już wóz tryumfalny do wjazdu jego.

Bieg gońców z Hiszpanii i nawzajem jest prawie nieustanny. Cożkolwiek bądź, jesteśmy przeświadczeni, iż Król w dobrej wierze i w duchu konstytucyi działa. Junta rządząca trudni się bardzo zaprowadzeniem porządnego systemu oelnego. Komory celne będą niezwłocznie przeniesione na granice królestwa, a będące dotąd między prowincjami, zostaną zniszczone.

Miasto *Kadyx* przesłało Królowi adres pod d. 25 marca z podziękowaniem za przyjęcie i zaprzysiężenie konstytucyi. Odpowiedziano nań imieniem Monarchy:— „Król Jmć przyjął z największą radością wynurzone sobie uczucia konstytucyjnej rady miasta *Kadyxu*. Szczególniejszą zaś uwagę jego zwróciło na siebie wspomniane zamilczenie o nieszczęśliwych wypadkach w dniu 10 zeszłego miesiąca. Woła jest Królowską, aby rozrzewniający ten adres był umieszczony w gazecie dworskiej.

Słychać, iż w *Valladolid* utworzyła się *junta opozycyjna*, do której kilka prowincy ma wysłać deputowanych, i dokąd już dwóch oficerów wyprawionych od generała *Mina* pojechało.— Katalonia nie chce żadnego Króla, tylko rzeczypospolitey. Wielkórządca tamtejszy *Villacampa*, nie potrafił jeszcze urządzić władz konstytucyjnych.

Gazeta dworska ogłosiła rozkaz Królewski względem zopoczętych badań w *Kadyzie*. Wyrażono w nim:— „Ubolewa Monarcha nad wypadkami *Kadyxkiemi*, które są prze-

ciwne publiczney opinii i życzeniom całej Hiszpanii, przywrócenia i zaprzysiężenia konstytucyi. Niezmiennie postanowił użyć wszelkich środków, jakie są w mocy jego, końcem przywiedzenia tej świętey ustawy do skutku. Zaleca więc, aby niezwłocznie pociągniono do sądu sprawców rozruchu i codziennie zdawano mu sprawę w tej mierze.”

WŁOCHY

Bawiący w *Rzymie* Hiszpani zaprzysięgli także konstytucyą z roku 1812; świeccy przed posłem *Vargas*, a duchowni przed kardynałem *Bardaży*.

Królowa angielska zabiera się do wyjazdu z *Rzymu*, gdzie prywatne życie prowadzi.

Zburzono już w kraju papieżkim miasteczko *Sonnino*, które było siedliskiem rozbojników.

W środku kwietnia *Wezuwiusz* tak dalece wybuchnął ogień, iż popiół dochodził do *Neapolu*.

Ministrowski dziennik zwany *dziennik paryżki* to z Włoch donosi:— „W *Livorno* więccy okazują przywiązania do teraźniejszego rządu, niż w *Genui* i *Bononii*; w tem ostatniem mieście, tudzież w *Wenecyi*. *Mantui*, *Padwie*, *Weronie* ludność zmniejsza się nadzwyczajnie. W *Wenecyi* jest jeszcze w więzieniu przeszło 60 naczelników sekty *Węglarzy* (*Carbonari*), których sprawa lada dzień wytoczy się w sądzie. W *Turyinie* Król zjednął sobie wielką miłość u ludu. Najczęściej zwykł wychodzić bez straży, i lubi rozmawiać z przechodzącymi, w *Turyinie* też najwięccy jeszcze widzieć się daje ruchu i pomyslności.— W *Parmie*, Xiężnej panującej (byłej Cesarzowej francuzów) nigdy nie odstępuje generał austriacki *Neuperg*. Nikt z prywatnych nie ma do niej przystępu. Słychać, że przytrzymało tam młodego człowieka, jak mówią synowca P. *Macdonald*; byłego ministra wojny Króla *Murata*, za to, że przywiózł do tej Xiężnej rozmaite listy.

AMERYKA POŁUDNIOWA.

Odebrano w *Londynie* wiadomość z *Curaçao* w *Ameryce*, że *Boliwar* zniósłszy generała hiszpańskiego *Morillo*, zajął *Calabozo*. *Morillo* cofnął się do *Ortez*, lecz i tam doścignął go *Boliwar*, pobił, *Ortez* opanował. Generał *Morillo* cofnął się potem w 4 tysiące reszty wojska, i oczekuje na złączenie się z niemi generała *Morales*.

Dnia 17 kwietnia odebrano w *Londynie* wiadomość, przywiezioną przez okręt, który dnia 3 marca wypłynął z *Jamaiki*, iż *Cartagena* i *Santa Martha* w południowej *Ameryce* Hiszpańskiej, ogłosiły niepodległość swoją, i że powstańcy zdobyli *Caraccas*.

WYSPA ST. DOMINGO.

Gazeta dworska królestwa *Hayti* (wyspy *St. Domingo*) pod dniem 17 września, umieszcila wyrok sądu wojennego, skazujący na śmierć niejakiego *Pepin Goutiers*, kapitana galioty duńskiej *Manuel*, i kilka innych osób, a to za przywiezienie szpiegów francuzkich.

Wilno dnia 5 Maja v. s. 1820 roku.

HISZPANIJA.

Usunął Król Pana Escudero, którego świeżo mianował był *naczelnikiem politycznym* (prefektem) prowincyi Nawarry, a którego junta i jen. Mina nie chcieli uznać, na jego zaś miejsce mianował innego.

Martinez de la Rosa, i trzy inni członkowie stanów, którzy osadzeni byli w więzieniu na afrykańskim brzegu, przybyli do Malagi wśród bicia działa i odgłosu dzwonów. Lud ciągnął woz tryumfalny na którym siedzieli, i przez trzy dni ciągle wyprawiano dla nich uczty.

Z powodu odkrycia nowego spisku, który miał d. 30 marca wybuchnąć, uwięziono inkwizytora i 12 innych osób, oraz zabrano im 10,000 piastrow. Hiszpańskie gazety zakazane są w Portugalii. Uwięziono w Galioyi i Alkancie wielu duchownych, którzy żołnierzy namawiali do zrobienia kontrrewolucyi. Liczba klasztorow znacznie już zmniejszona.

Król wydał następującą odezwę do osad hiszpańskich w Ameryce. Amerykanie! po przybyciu mojem r. 1814 do stolicy królestwa zaprowadziłem nowy kształt rządu. Nieszczęśliwe przebieg sześciu lat doświadczenie i narzekanie ludów przekonały mię o potrzebie powrócenia na tę drogę, z której nieważnie zboczyłem, a widząc, iż wszystkie życzenia narodu gruntują się na zasadach, które go do tak wysokiego doprowadziły stopnia, przyjąłem dobrowolnie i zaprzysiągłem konstytucyą stanów z roku 1812. Hiszpani służyć teraz mogą Europie za wzór, przyjmawszy systemat konstytucyyny, oznaczający wzajemne między ludem a tronem stosunki, i czyniący nadzieje jak naysławieńszych skutków. Nowe światło przyświeca obu hiszpańskim półkulom. Mam się za szczęśli-

wego, iż wam tak ważną odmianę zwiastować mogę, i wieszając wam szczęśliwości, jakiej używać będziecie przez przyjęcie i zaprzysiężenie konstytucyi, która jedynie dla waszey utworzona jest pomysłności. Nie sądźcie, ażebym czynił iakową z osoby mojej ofiarę nadając wam konstytucyę; a gdyby nawet i co niepomysłnego stąd na mnie spłynąć miało, przyjąłbym ją zawsze. Amerykanie! oddaliliście się z drogi prawey szczęśliwości. Widzieliście, jakie z postępowania waszego wynikły skutki, to jest, krwawa wojna, straszliwe prześladowanie, zamęczenie, okropne więzy, głód i t. p. Usłuchajcie teraz głosu waszego oycy i króla. Oddalcie wszelką nieufność, i zemsty nie uważajcie już za cnotę, ani zawziętości za powinność. Pokój między nami panować powinien. Z przyjaciół nie powinniście się stać nieprzyjaciółmi. Mówicie jednak językiem, jednego wyznajecie Boga, jednemi więc powinniście technąć uczuciami. Zawrzyjcie na nowo z braćmi waszymi związki, które przodkowie wasi polubieńczy zwycięstwa przez trzy wieki szanowali. Złóżcie broń, i ukończcie wojnę, której okropny opis w rocznikach dziejów krwawemi wryty będzie głoskami. Działajcie wolno i otwarcie. Nie ma tu mowy o przebiegłej polityce. Stany zgromadzą się wkrótce. Bracia wasi z upragnieniem oczekują na półwyspie deputowanych waszych, ażeby się z nimi ściślejszym połączyć związkiem, i wspólnie się nad środkami naradzać mogli, któreby pożądany oyczystym kłeskom przyniosły koniec. Wolność osobista jest zaręczona; rolnictwo i handel zakwitną nanowo. Jeżeli zaś rady moje odrzucicie, jeżeli nie uścikacie przyjazney ręki, którą oyczystna do was wyciąga, uyrzycie całą okropność domowey wojny, i sprawiedliwie będziecie musieli wszelkich obawiać się nieszczęść, które są naturalnym skutkiem nieprawego rządu. Przewrótni ludzie zapalą u was pochodnią anarchii dla przywłaszczenia sobie jedynowładztwa. Oby te moje przyjacielskie rady przekonać was mogły.

podpisano *Ferdynand*.

Wolno Drukować Ignacy Reszka Kom. Cenz. Czł. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

P R O S P E K T.

Pamięć znakomitych ludzi, nie kończy się z ich zgonem; następność oceniając czyny pamiętne, imiona zasłużonych do potomności przesyła. Miłą jest rzeczą dla duszy wyniesionej, śledzić prawdziwą wielkość człowieka; przyjemną dla dobrego serca, znajdować do naśladowania przykłady. Taki jest cel istotny w pisaniu żywotow ludzi znamienitych, i taką z nich czytelniczy winni korzyść odnosić.

Bohater Tebański blizki już zgonu, po odniesionem pod Mantenę zwycięztwie, rzekł do przyjaciół, którzy łzy ronili, iż żadnego po sobie nie zostawiał potomstwa. „Myłcie się! dwie ja zostawiam córki: zwycięztwo pod Leuktrą i Mantenę, te, utrzymają imię moje nazawsze.“

(*) Nie omylił się Bohater Grecki w swoich nadziejach; potomność zachowała aż dotąd czyny jego i przekaże je ze czcią, wiekom naysławieńszym.

Inasza Polska (szczególnie od panowania Stanisława Augusta) liczy mężów godnych stać obok Greków i Rzymian. Czyny Kościuszki i Poniatowskiego, uwieczniły imię Polskie: potomność zamilowana już w cnotach obywatelskich, już w naukach, już w poświęceniu się bez granic za byt oyczystny, do imion miłych Polakom,

przywiąże pamięć cnot obywatelskich i we łzach, złoży ofiarę ich poświęceniu się dla oyczystny, która prawego obywatela i statecznie, i jedynie zajmować powinna.

Zebrać w krótkości znakomitsze czyny wsławionych rodaków; ukazać w rysie ich życia, zalety i wady ich charakteru, aby tych wiernym obrazem, pomnożyć chęć w czytelnikach nabywania, jak oni sławy, a chronienia się wad niebezpiecznych każdemu: ten jest istotny zamiar części historyczney naszego dzieła, której wykonanie przyjął raczył na siebie Alexander Hrabia Chodkiewicz członek towarzystwa król. przyjaciół nauk (**)

Co do mnie, przekonany, iż wierne oddanie rysów twarzy tych, których pamięć tkwi w sercach naszych, przyjemne będzie Polakom; postanowiłem nieszczerzyć ani pracy, ani starania w ich podobieństwie. Oddany ciągle blizko od lat dwóch rysowaniu na kamieniu, nabyłem wprawności potrzebney temu rodzajowi, i spodziewam się pozyskać względy publiczności naszej, która mając zamiłowanie w tém wszystkim, co się narodowości tycze, zechce zapewne rodaka wesprzeć prenumeratą, potrzebną na opędzenie pierwszych kosztów.

(**) Krótki rys życia znamienitych polaków tyczyć się będzie szcze gólnie tych, którzy już pomarli, żyjących bowiem pochwała lub nagana, do potomności należy.

(*) Xenophon.

Dzieło to, którego mam zamiar wybić tylko sto pięćdziesiąt exemplarzy, wyjdzie pod tytułem:

PORTRETY ZNAMIENTYCH POLAKÓW i składać się będzie z oddziałów dziesięciu, wychodzących miesięcznie in folio na welinowym papierze. Każdy oddział, obejmować będzie cztery portrety z opisaniem historycznym: całe więc dzieło składać się będzie ze 40 portretów, a cena jego wynosić będzie talarów 40 czyli zł. pol. 240. Prenumerata na ten zbiór przyjmować się będzie u W. JX. Czarnieckiego Sekretarza towarzystwa królewskiego przyjaciół nauk. Oddział pierwszy składający się z portretów:

1. J. O. Xiążęcia Namiestnika Królewskiego.
2. Tadeusza Kościuszki.
3. Stanisława Małachowskiego.
4. Ignacego Potockiego.

już wyszedł.

Lista prenumeratorów z ostatnim oddziałem wydana będzie.

W. Sliwicki.

Prenumeratę w Wilnie bez transportu przyjmować będzie Rektor Cesarskiego Wileńskiego Uniwersytetu Symon Malewski.

O g ł o s z e n i e.

1. Dobra dziedziczne JW. Alexandry z Engielhartow Grafini Branickiej w Państwie Rosyjskiem w Gubernii Grod. w pcie Brzeskim powiększej części nad rzeką splawną Bugiem położone, nie obciążone żadnym długiem, folwarków pięć, to jest: Folwark Stawy, do którego należą wsie Stawy, Mielniki, Złomysl, Ogrodniki i Dubowa ma dusz męskich podług skazek 480; folwark Siwki, do którego należą wsie Siwki, Kostary, Wielczkowicze i Orle dusz męskich 302; folwark Krynki do którego należą wsie Krynki i Nowosiółki z Biendiugą dusz męskich 281 łącznie, a folwark Kamienica z wsią tegoż nazwiska i wioską Kotelnią mającą dusz 244 i folwark Lachowce z wsią tegoż nazwiska dusz męskich 191, oddzielnie sytuowane, na następujące kontrakty w Brzeście Lit. dnia 12 (24) junii teraż. roku będą wystawione na sprzedaż z wolnej ręki, życzący sobie one nabydź dla zainformowaniu się dostatecznego o ich stanie, intracie i szacunku, do niżej podpisanego moc sprzedania mającego w Lubomlu w pcie Włodzimierskim mieszkającego, a przed kontraktami w wspomnionych dobrach, w czasie zaś samych kontraktów w Brzeście Lit. znajdujacego się zgłosić się może.

Alexander Przesmycki.

1. Sąd dzielczo zjazdowy na rozdział funduszów JW. Jana Chodźki Prezesa i kawulera ustanowiony dnia 20 apryla czyli w terminie przez rezolucyą Sądu Głggo Mińskiego 2go Departamentu w roku 1820 marca 20 dnia zapadła oznaczonym, do majątności Parafianowa w Pcie Wilejskim leżącej zebrawszy się, czynność swą zareassumował i w kontynuacyi dzieła mając się, że Dekret oczewisty w dniu 14 maja terażniejszego roku objawi, o tem wszystkich interessowanych kredytorów i pretensorów, przez niniejszą zawiadaniu awizacyą. Dat roku 1820 apryla 29 dnia. Ignacy Koziełł Pisarz Z. P. Bor. Exd. Atanazy Reut Regent Exdywiz.

1. Niżej podpisany, dnia 30 apryla przez przypadkowe zdarzenie w mieście Wilnie zgubiłem pugilares już przez używanie przybrudzony, biały atlasowy, jedwabiem tamburowany, białą wstążeczką także przyczerzoną zawiązujący się, a w nim różne obligi, i karty od wielu osób mnie na różne summy powydawa-

ne, ktoby znalazł, miał u siebie, lub u kogo dostrzegł znajdujące się, upraszam zawiadomić mnie, stancyą mającego w kamienicy Państwa Bobakowskich w mieście Wilnie pod ś. Janem między Kardynalią a pałacem Gubernatorskim będącey, zato zapewniam nadgrody, a zapobiegając, aby nikt takowych obligów nie frymarczył, i moją osobę udając, Publiczności nieoszukiwał, i nie zdradzał, to ostrzeżenie do gazet podaję. Własną ręką podpisując dat w Wilnie 1820 maja 4 d. Marcin Wyszomirski.

W Xiegarni Uniwersyteckiej u Józefa Zawadzkiego są do przedania następujące dzieła o Hiszpanii.

Constitution politique de la monarchie Espagnole publiée à Cadix le 19 Mars. 1812 traduite de l'espagnol par Mr. l'abbé Vialar ancien chanoine d'Albe 12 Petersb. 1812 80 C.

Histoire de la guerre d'Espagne et de Portugal pendant les années 1807 à 1813 plus la campagne de 1814 dans le midi de la France, par le Colonel Sir John Jones avec des notes et les commentaires p. Mr. Alphonse de Beauchamp, ornée de la carte du theatre de la guerre d'Espagne et de Portugal 2 Vol. in 8 Paris 1819 4 R. 50 C.

Itineraire descriptif de l'Espagne, et tableau élémentaire des différentes branches de l'administration et de l'industrie de ce royaume par Alexandre Laborde 5 Vol. in 8 et Atlas contenant 29 cartes itinéraires rédigées par P. Lartigue ingénieur et gravées par Vicq Paris relié en basane fils d'or 20 R.

Description du paradis ou tableau de Valence peint con amore par Chr. Aug. Fischer in 8 Paris an XII 1 R. 65 C.

L'Espagne et le Portugal, ou moeurs, usages et costumes des habitans de ces royaumes précédé d'un précis historique, par M. Breton. Ouvrage orné de cinquante quatre planches coloriées, representant douze vues et plus de soixante costumes differens, la plupart d'après des dessins executés en 1809 et 1810 6 Vol. in 18 impr sur beau pap. Paris 1815 12 R.

Voyage en Espagne par J. Townsend. Cont. la description des moeurs et usages des peuples de ce pays; le tableau de l'agriculture, du commerce, des manufactures de la population, des taxes et revenus de cette contrée; et des ses diverses institutions, trad. de l'angl. sur la 2de ed. par J. P. Pictet-Mallet, orne d'un atlas de vingt-deux planches 3 Vol. in 8 Atlas in 4to Paris 1809 11 R. 75 C.

Relation d'un Voyage forcé en Espagne et en France dans les années 1810 à 1814 par le Général-Major Lord Blayney 2 Vol. in 8 Paris 1815 3 R. 60 C.

Beautés de l'histoire des Espagnes ou grandes époques de cette histoire, faits intéressans usages, moeurs et coutumes, navigation, mines et commerce; guerres, actions remarquables; religion, gouvernement et politique; beaux-arts, monumens, littérature, etc., depuis mille ans avant Jésus-Christ jusqu' à present, avec huit belles gravures seconde édition revue et corrigée 12 Paris 1818 1 R. 5 C.

2. Oglasza się Szanowney Publiczności; iż od pierwszego dnia następnego miesiąca maja w Ogrodzie Sapieżyńskim na Antokolu zostanie otworzony szpacyer; utrzymujący tamże Bufet niezamieszka dostarczyć wszelkich ochładzających trunków, i jeżeli kto będzie życzył wydać podwieczorek, to po wczesnym zawiadomieniu, można ony mieć za pomierną cenę, a dla przyjemniejszego szpacyeru muzyka w dni Niedzielne i czwartkowe bawić będzie gości.

2. Roku 1820 dnia 20 kwietnia w Młynowie na sessyi Sądu rozbiorowego. Niżej podpisanym pełnomocnik JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza Jenerała woysk Polskich, następujące do Redakcyi Kur. Litew. umieszcza oświadczenie: rozmowy przez Gazetę Kur. Litew. w dodatkach pod N. 15 i 37 JWW. Rajeckich Możeykowa zastawników, i JWW. Opiekunów JW. Józefa Hrabiego Chodkiewicza w materji szczególnego ich kompromissu, nie mogą być obojętnemi dla massy kredalney aktora mojego i szanownych jego wierzycieli, jako więc czuły jey obrońca w imieniu tegoż aktora JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza považam się odpowiedzieć.

Konwencya grodzieńska pod dniem 13 maja 1818 roku zawarta, jest fundamentem ogólnych i szczególnych działań debitora z wierzycielami Litewskimi, i opieką JW. Józefa Hrabiego Chodkiewicza, z JWW. Rajeckimi narysowanymi; pierwiej więc ona w ogólnych a główniejszych materjach zaskutecznie wypada; gdyż szczegół odrębnego rozprawienia się, tem samem ostać się w mocy, dopieroż wyprzedzić rozprawę ogólną nie może, kiedy fundamenta narysowań wszystkich bezskuteczniemi zostaną.

Rozbior pretensyi gruntowych, aktami kalkulacyi, inkwizycyi i werefikacyi w Litwie nazwany, z posiadania dóbr Możeykowskich sprawą działu teraz na JW. Józefa Hrabiego Chodkiewicza przypadłych, całą massę, to jest: debitora i wierzycieli wszystkich zajmować zdaje się, możeż tedy w tej tak ważney dla ogółu materji, odrębne JWW. Rajeckich z obcą stroną (bo opieką JW. Józefa Hrabiego Chodkiewicza) w szczególnym kompromissie rozprawienie się stałą uczynić definiacją, i posłuszne względem stron zaocznych przyjęcie? massa JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza własney i wierzycielskiej całości strzegąca, na to się nie zgadza, a z kolei porządnego myślenia sądzi, że i szanowni wierzyciele łącznie z massą w tej materji trzymać się i działać będą.

Chęć uspieszenia w szczególnym kompromissie JWW. Rajeckich, aż o wyroki Departamentu grodzieńskiego i Rządzącego Senatu oparta, tem więcej uwagę i obrony ogółowe zajmuje. Nie był debitor JW. Hrabia Alexander Chodkiewicz wraz z szanownemi wierzycielami swojemi pociągany i obecny nastaniu powyższych wyroków; im więc z głosu praw krajowych takowe teraz i na potem bynajmniej uszkadzać, a dopieroż coś stanowić nie mogą.

Pewnym być należy, iż strony uodrębnione za odczytaniem niniejszey przestrogi przyspieszenie szczególnego kompromissu na zbliżeniu środkow ogólny w Litwie rozprawy zasądzą; bo inaczej jakieby skutki nastąpić miały, prywatnie względem massy ogólny, te przedwcześnie zaskarżam.

Szanowni aktora mojego wierzyciele guberniow Litewskich przez konwencyą grodzieńską, dotąd jeszcze kondycywną, ku funduszom Turca i Solecznik skierowani! czytaliście zapewne w Gazecie Kuryera, że dzień 10 maja idącego 1820 roku zakończy całkowitą likwidacyą wierzycieli guberniow kijowskiej, wołyńskiej i mińskiej; kilkaset już arkuszy dzieła w protokulach sądu rozbiorowego zajmujących.

Idzie z kolei, że Sąd ten biorąc się do stanowienia massy czynney, po powiatach tychto guberniow dla sprawdzenia oney szczegółami rozjedzie się, ta mniejsza czynność, zostawuje mnie nie długi wszelako przeciąg wolniejszego czasu, radbym go usłudze waszey poświęcić znakomici i szanowni Litewscy massy aktora mojego wierzyciele. Dzień więc 18 czerwca 1820 roku już ostatnim terminem zjazdu mojego do Turca przeznaczam, na który z archywm do Litewskich interessow służącym nie zawodnie pośpieszę. W waszey więc pozostaje mocy znakomici obywatela! kompromiss ogólny na termin oznaczony w komplecie zaprosić, rzeczy obojętne lepiej z kierować, i odtąd już bez przerwy drogą raz obroną satysfakcyą kończyć; lub naydaley w auguście powitać w Turcu Sąd rozbiorowy gubernii kijowskiej, którego wyroki dla kilkuset wierzycieli tutejszych pożądaną już do końca zbliżają satysfakcyą. Pierwsze, czy drugie już stale obierzecie, służyć wam przez reprezentacyą debitora waszego, chlubnie i miło będzie dla mojego serca: oświadczenie niniejsze w ręce administracyi Turzeckiej, to jest JW. Mateusza Markiewicza Podkomorczego Nowogródz. oraz opiekuna JW. Józefa Hrabiego Chodkiewicza, JW. Prezesa Sądow appellacyjnych Granicz. gubernii grodzień. Sylwestrowicza składam; i obydwóch o jak nayprędsze podanie do Kur. Litew. dopraszam się. W imieniu JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza Kazimierz Wolski.

Roku 1820 dnia 21 kwietnia w Młynowie na sessyi Sądowej, Sąd zjazdowo rozbiorowy działanie swoje w tem mieyscu z wierzycielami JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza jenerała woysk Polskich odbywający; skutkiem rezolucyi na dniu wczorayszym wydanej, oświadczenie to, co do słowa w protokul Sądowy wciągnawszy, takowe poświadczą i drukować w Gazecie w Kur. Lit. dozwala. Sędzia Powiatu Rudomyślskiego Jan Zaleski. byw. Dubień. Ptu Podsej. Jan Józef z Dobry Dobrzański.

2. Excerpt oświadczenia z protokulu potoczego Sądu Główn. departamentu drugiego Gubernii Mińskiej w dacie niżej wyrażoney zapisanego a roku 1820 mca apryla 28 dnia pod pieczęcią urzędową stronie potrzebującej jest wydan.

Roku 1820 mca apryla 26 dnia. Na Sądzie JEGO IMPERATORSKIEY Mości Głównym Mińskim 2go departamentu stanąwszy osobiście WJP Leopold Okulicz oświadczenie dla umieszczenia w gazetach Kur. Lit. w imieniu JW. Piotra Ceysa Radcy stanu i Kawalera podał do zapisania w następney treści: Dekretem Sądu Gł. 2go departamentu Guber. Mińsk. 1812 r. apryla 10 dnia ferowanym, kilkanaście tysięcy rubli sr. na zeszyły Grafini Chodkiewiczowej i jey synach dla WW. Mestrow Kupców Ryskich, wskazanym została, od którego dekretu gdy zeszyła Grafini Chodkiewiczowa straciwszy appelacyą ze skargą do Rządzącego Senatu weszła, lecz dotąd finalney jeszcze rezolucyi niema, a między tym wyczytuje JW. Ceys, z gazet Kur. Lit. N 42:

Iż Sąd rozbiorowy fortuny JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza Generała woysk Pol. w Wołyńskiej gubernii w miasteczku Młynowie agitujący się, ostateczny termin do stannosci wierzycielom i pretensorom dzień 10 maja roku biegnącego sub amissione rei przeznaczył, że zaś Mestrowie przed ostateczną rezolucyą Senacką nie mogą zgadnąć z jakiego funduszu i jakim sposobem ich należność będzie zyskiwana, przeto na przypadek tylko jeżeli fortuna JW. Alexandra Chodkiewicza na odpowiedź Rządzący Senat przeznaczy, JW. Ceys Radca Stanu jako plenipotent Mestrow o wymienioney pretensyi Sąd rozbiorowy Wołyński ostrzega, interwencyą podaje, i takowe oświadczenie dla prędszego doyscia do wiadomości Sądu rozbiorowego Wołyńskiego w gazetach Kur. Lit. umieści, (w protokule podpis taki) jako proszony podpisuje Leopold Okulicz.

Grzegorz Borodzicz Tyt. Sowiennik Sekr. Sądow Gł. Miń. Depar. 2go Czytałem świadczę Paweł Mniszewski Reg. Sądu Główn. 2go Depart. Gubernii Mińsk.

3. Niżej podpisana mam honor Łaskawą Publiczność zawiadomić, że w Gubernii Wileńskiej w Powiecie Brasławskim o wiorst trzy od Miasta powiatowego Widz w dobrach JW. Michala Wawrzeckiego Marszałka tegoż Powiatu w miesiącu maju otwierają się zwyczajne kompiele, wód mineralnych siarczastych w których wzięwszy Traktyer starać się będą przybyłym gościom wszelką ze strony mojej tak co do jedzenia jako też żądanych trunków po cenie umiarkowanej, dopełnić moją usługę.

Alexandra Dymanowa.

2. Niżej podpisani, którzy się pierwszy raz tu znajdują, mają honor oznaymić, że różne gatunki optycznych instrumentów robią, i sprzedają. Ciż mają różne gatunki szkieł do oczów, dla każdego zdadne: także okulary do konserwowania oczów z tak nazwanego Korno i Flintska podług reguły szlifowane: także dla blisko widzących, żeby siedząc w odległości czytać mogli, jako też insze naygustowniejsze gatunki. Mają także wielkie perspektywy, mykroscopia composita, także słoneczne mykroscopia, z powiększeniami. Camera obskura, także camera clara, do rysowania, różne gatunki. Oprócz tego mają różne gatunki botanicznych mikroskopów, dla amatorów sztuki, angielskie małe i duże agramackie perspektywy i teleskopy. Oprócz tego przyymują wszystkie reparatury, i obiecują za mierną cenę prędką usługę, i na żądanie do każdego przyyda. Mieszkają w domie Michela Faywelowicza Zetela na przeciw Ratusza pod N. 271. Ich bawienie jest krótkie. Bracia Ignacy i kompanija z królestwa Bawarskiego.

Ogłasza się po raz drugi i trzeci.

3. W skutek dekretów Departamentu 2go Gubernii Grodzieńsko Litew. pierwszego roku 1814 julii 13 i 1820 febr. 27 dnia taczę i exdywizją majątności Czepiolun w Pcie Lidz. Gub. r. Grodzień. leżącej, aktorstwa zesłego Fulgentego Kamieńskiego Podkomorzego Eyszycykiego, i Kazimierza Kamieńskiego b. Sędziego Ziem. Lidz. decydujących, uwiadamiąją się wszyscy pretensorowie z jakiego bądź źródła izby na dzień 8 junii roku idącego 1820 sub amissione swych pretensyw do Czepiolun jawili się. Dat na sessyi 20 apryla 1820 roku w Czepiolunach.

Maciej Kulesza Sędzia Granicz Ptu Lidz. Exdywizor. Seweryn Michałowski Sędzia Gran. Ptu Lidz. Exdyw. Piotr Turski Sędzia Ziem. Ptu Lidz. Exdywizor.

3. Excerpt oświadczenia z protokołu potocznego Sądu Ziem. Ptu Wilkomirskiego w dacie poniżej wyrazić się mającej zapisanego et eorundem pod pieczęcią urzędową Ziemską tegoż powiatu stronie jest wydany.

Roku 1820 mca apryla 8 dnia przed Aktami Ziem. Ptu Wilkomierskiego stanąwszy obecnie WJPan Antoni Eymont były Sędzia Grodz. Kowień. oświadczenie w imieniu swym na WWJPanów Józefa i Aniełę z Sawickich Szylingów Chorążych małżonków, i Onufrego Pietrzkiwicza Regenta Gran. Wilkom. w na-

stępney rzeczy podaje: iż dwoma dekretami, jednym w roku 1817 augusta 18 dnia, drugim 1819 oktobra 20 dnia Sądu Główn. Litewsko-Wileńskiego drugiego departamentu sprawa z instancyi żatującego dellatora z obżałowanemi Szylingami, i Pietrzkiwiczem odesłana jest do Ziemstwa Wilkomirskiego, względem przywłaszczenia niewłaściwie majątku po zesłym ś. p. Hieronimie Zuromskim Rotmistrzu Wilkomierskim w ilości sześćdziesiąt tysięcy zł. pol. za testamentem adeptowanym przez Pietrzkiwicza, toż i prawo na pracowitego Andrzeja Waluka poddanego Deyniowskiego własnoręcznie przez tegoż podpisanym, w skutek jakowych Remmis odpowiedzialność jest uległą z folwarku Pawilancow obżałowanych Szylingów, i obżałowanego Onufrego Pietrzkiwicza, z folwarku Zyżm i Gaygoły zwanych w pcie Wilkomierskim położonych, przy referencyi wcałku do zaszłego procederu, aby uległe rzeczony folwarki do odpowiedzi nikt o one względem wyprzedaży, zastawy, arędy, i w żadne układy niewchodził z tymi osobami, uwiadomiąjąc w powszechności wszystkich, a po szczególnie każdego aż do ukończenia w zupełności rozwiniętego procederu. W dowod podpisują się: w protokule podpisano: Antoni Eymont b. Sędzia Grodz. Ptu Kowieńskiego m.p. Correctum Jan Jachimowicz Ziem. i Sąd. Gr. Ptu Wilkomir. Reg.

Takowe uwiadomienie podaję się do gazety Kur. Lit. że wolno drukować poświadczam. Ludwik Wołowicz Sędz. Ziem. Wileński.

3 Od Mińskiego gubernialnego Rządu ogłasza się: iż wtymże Rządzie ma się przedawać z publicznego targu murowany dom z ziemią, znajdujący się w mieście Miń, należący do tutejszego mieszczanina żyda Azika Ranoma, oceniony do 9925 rubli assyg., naznaczony na sprzedaż za nieopłacenie przez niego należnego długu Miń. Izbie Powszechney Opieki; zatem życzący nabydź takowy dom, zechcą przybydź na terminy: dnia 26, i 29 następującego mca maja roku teraźn., a trzeci za trzy miesiące od dnia pierwszego wydrukowania w gazetach. Dnia 12 apryla 1820 r. Sekretarz Arcimowicz.

3. Dekretem oczewistym Ziem. Wileń. dnia 8 apryla 1820 roku w sprawie JPP. Gottliba i Anny Fedorow małżonkow na JP. Maryannie Sikorskiej po zasądzeniu summy r. s. 687 do zapłaty w dniu 6 aug. idącego roku, wraze nieopłacenia uznana została extenuacya do kamienicy teyże aktorstwa JP. Sikorskiej, aby zatył w rzeczy dotykającej też kamienicę żadnych układow, i kontraktów, zastaniając się niewiomością powyżey rzeczony dekretu Ziem. Wileń. do celu zamitżenia skutkow onerui z tąż JP. Sikorską nikt niedopełniał. JPP. Federowie przez niniejsze ogłoszenie publiczność ostrzegają. 1820 apryla 13 dnia. Gottlib Feder.

Wolno zamieścić do Kurjera Lit. Mikołay Pomarnacki Sędzia Ziem. Wileń.

3 Wyjeżdża za granicę do Prus Wileński mieszczanin Szmuilo Josielowicz Hodasow Prykaszczyk i gildy kupca Wileńskiego Szmuily Chaimowicza Klaczki.